
6

Afscheid van het lid Samsom

Aan de orde is **het afscheid van het lid Samsom (PvdA)**.

De voorzitter:

Bij dit afscheid van Diederik Samsom begin ik met het voorlezen van de afscheidsbrief van Diederik.

Geachte voorzitter, beste Khadija,

Teleurgesteld? Uiteraard. Verdrietig? Ja, natuurlijk.

Maar toch vooral dankbaar. Dankbaar voor de vele mooie jaren dat ik lid van de Tweede Kamer mocht zijn. Volksvertegenwoordiger namens de Partij van de Arbeid. Staand op de schouders van reuzen, reikend naar nieuwe idealen. Soms succesvol, vaak ook vergeefs, maar altijd in het besef dat het mogen dienen van het algemeen belang geen recht, maar een voorrecht is. En dat het dus iedere dag afgelopen kan zijn. Voor mij is dat moment nu aangebroken.

Het waren prachtige jaren. Met mooie momenten, met mindere momenten en met van die momenten dat je zou willen dat er achter het spreekgestoelte een valluik geïnstalleerd is waarin je ongezien kunt verdwijnen. Van die momenten leer je overigens veruit het meeste.

Zoals die avond van het lenteakkoord in april 2012. De PvdA stond erbuiten, ik spartelde hopeloos aan de interruptiemicrofoon en de kranten oordeelden de volgende dag genadeloos. Maar juist die avond werd de basis gelegd voor een constructieve parlementaire politiek die de afgelopen periode heeft bepaald.

Op die avond leerde ik de harde les van wat er van politici wordt gevraagd om Nederland verder te helpen. Het vermogen om een eindje met elkaar op te lopen, om ook een deel van elkaars gelijk te accepteren, om taboes te slechten en om grenzen tussen coalitie en oppositie te doorbreken. Om het eigen electoraal belang ondergeschikt te maken aan het algemeen belang. Het heeft gewerkt. Zie hoe Nederland er in 2012 bij lag. En kijk eens naar de situatie nu.

Het zou de cynici voor altijd tot zwijgen moeten brengen, ware het niet dat de politiek meer is dan resultaten boeken. Politiek gaat ook om vervoering, om inspiratie, om angst en om hoop. En daarin zijn we tekortgeschoten. Daarin ben ik tekortgeschoten. Het is me onvoldoende gelukt om mensen te winnen voor de kracht van het compromis, voor de schoonheid van naar elkaar luisteren in plaats van tegen elkaar schreeuwen en voor de belofte van met elkaar samenwerken in plaats van elkaar naar het leven staan. Uiteindelijk vormde die tekortkoming de basis voor mijn voortijdig vertrek.

Maar het goede nieuws is: u allen bent er nog. Dus als ik bij mijn afscheid nog een hartenkreet aan u zou mogen meegeven, dan zou het dit zijn. Blijf het proberen. Val niet terug in de reflex van de scoringsdrift gebaseerd op oneliners in plaats van echte vooruitgang. Bied weerstand aan de sirenen van de verlokkelijke megafoonpolitiek. Er is in dit klimaat van verharding en polarisatie geen tekort aan megafoons, er is een tekort aan nuance. Blijf die nuance

zoeken. Blijf elkaar zoeken. Blijf elkaar vinden. In het belang van de toekomst.

Ik ga dat belang voorlopig buiten de arena proberen te dienen. Wellicht kruisen onze wegen zich nog.

Rest me alle collega's te bedanken voor de mooie jaren en de goede samenwerking. Met een speciale dank aan de collega-fractievoorzitters met wie ik intensief samenwerkte. Op de momenten dat we even wisten te ontsnappen aan de verzengende medialogica, bleken jullie warme collega's die zich vaak door eigen ervaring als geen ander konden verplaatsen in de soms benarde positie van de ander. Jammer eigenlijk dat we maar zo weinig wisten te ontsnappen aan dat dwingende Haagse korset.

Een controleur van de macht bedankt bij zijn afscheid over het algemeen geen machthebbers. Maar omdat het verwijt van dertiende minister toch al aan me kleeft, durf ik wel een uitzondering te maken en me speciaal tot Mark Rutte te richten. Beste Mark, over onze verstandhouding is al veel gezegd en geschreven en bijna alles daarvan is waar. Tot elkaar veroordeeld door de kiezer, bij elkaar gehouden door een zeldzame combinatie van maximale meningsverschillen en maximaal onderling vertrouwen. Het was tegelijk doodvermoeiend en heel inspirerend. Ik koester de herinnering aan een bijzondere samenwerking met een bijzonder mens.

Ik dank ook de vrienden van de media. Laten we dit moment van reflectie dan maar aangrijpen om elkaar onze wederzijdse onhebbelikheden ruimhartig te vergeven. Ik heb de afgelopen jaren in ieder geval meer begrip ontwikkeld voor de worsteling van de parlementaire journalisten. Het gebod tot kluitjesvoetbal in de kluwen van de dagelijkse nieuwshype lijkt steeds dwingender te worden. Dit is het beste samengevat door de opmerking van een Amsterdamse hoofdredacteur tegen zijn parlementair verslaggever, die ruimte wil voor een belangrijke onthulling: "Weet je zeker dat dat nieuws is? Ik heb het nog nergens anders gelezen."

Tot slot maak ik een diepe buiging voor alle medewerkers van de Tweede Kamer, voor hun nooit aflatende vriendelijkheid, hun onvermoeibare service en vooral voor de rust die jullie wél bewaren op het moment dat de hyperventilatie de politiek weer eens overmant. Jullie zijn van levensbelang voor de Kamerleden en voor het politieke proces. Wij allen zijn jullie oneindig veel dank verschuldigd.

Met een mengeling van weemoed, trots en misschien ook wel een beetje opluchting verlaat ik zo meteen dit mooie instituut, dat vijftien jaar lang mijn leven beheerste. Op weg naar iets nieuws. Het ga u goed.

Met vriendelijke groet,

Diederik Samsom.

(Langdurig applaus)

De voorzitter:

Geachte heer Samsom, lieve Diederik,

Als kind verslond je het boek *Kinderen van Moeder Aarde* van Thea Beckman: een toekomstroman die zich afspeelt

op het eiland Groenland, waar ijskappen en gletsjers zijn gesmolten, vrouwen de scepter zwaaien en er geen geweld is. Waarschijnlijk is daar de basis gelegd voor jouw bezieling voor alles wat met de wereld te maken heeft. Deze bezieling heb je in je professionele leven altijd met je meegedragen.

Na je activistische jaren bij Greenpeace maakte je in 2003 de overstap naar Den Haag. "Om de wereld een stukje beter te maken", zei je toen. Jouw droombeeld van Nederland was en is: een land dat uitblinkt in optimisme, samenwerking en onderlinge verbondenheid. Een land waar collectieve welvaart boven individuele rijkdom gaat.

Je kwam op 30 januari 2003 in de Tweede Kamer, toen nog met krullen. Je werd woordvoerder milieubeleid. Je maidenspeech, die ging over dierproeven, sloot je af met een citaat van Loesje: "Muizen gebruik je alleen om kaas te testen". Als Kamerlid zorgde je onder meer voor draadloos internet in intercity's en stond je aan de basis van de Warmtewet, die in 2009 werd aangenomen.

In 2012 werd je fractievoorzitter. Volgens Ariejan Korteweg, journalist bij de Volkskrant, was jij op dat moment "een jong maar al ervaren Kamerlid, dat zó snel dacht dat hij soms leek te struikelen over zijn woorden en enthousiasme. Eén van de rode ingenieurs, mannen die wilden laten zien dat de PvdA ook een partij van doeners is, van praktische oplossingen voor slepende problemen."

Met datzelfde pragmatisme ging je de onderhandelingen in. In de samenwerking met de VVD zag je een kans om achterstallig onderhoud te plegen en stabiliteit te creëren. Het móést, zei jij. Het land was in crisis en de kiezer had de VVD en de PvdA tot elkaar veroordeeld. Het werden niet je gemakkelijkste jaren. Het is niet voor niets dat jij het had over "doorknokken" toen je je opnieuw kandidaat stelde voor het lijsttrekkerschap.

Als er iets is wat jou typeert, dan is het dat je een vechter bent. Je krullen ben je inmiddels kwijt, maar je tomeloze energie niet. Je bent onvermoeibaar en strijdlustig. Dat bleek ook in de afgelopen campagneweken. Op 8 oktober van dit jaar deed je Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Bronckhorst, Doetinchem en Oude IJsselstreek aan. Als je ervan uitgaat dat je begint en eindigt in Leiden, heb je het over een reis van vijf uur en twee minuten. Het maakte jou niet uit. Jij bent het type dat pertinent weigert te accepteren dat een dag slechts 24 uur telt. "Onmogelijk" of "onhaalbaar" komt in jouw woordenboek niet voor.

Die drang om te winnen zat er al vroeg in. Dat was al zo met natuurkunde. Op 16-jarige leeftijd schaatste je in je eentje de Elfstedentocht. Dat was op een moment dat de rayonhoofden in Friesland de "Tocht der Tochten" nog niet verantwoord vonden. Je reed hem helemaal uit. Dat was niet dankzij je geweldige stijl — dat zagen we onlangs op de ijsbaan in Groningen naast Lodewijk Asscher: een bambimomentje — maar puur op kracht en doorzettingsvermogen. En later aan de TU Delft moest er snel nog een studentenwoning worden verbouwd. Je medestudenten klaagden. "Dat redden we nooit", zeiden ze. Jij ging op een stoel staan en zei: "Dat gaan we gewoon in twee dagen doen." En zo gebeurde het. Eric Wiebes, de andere ingenieur, was getuige.

Als Kamerlid won je de Nationale Nieuwsquiz — twee keer! — de Nationale IQ Test en de Grote Geschiedenisquiz. Dat was de enige keer dat de fractie ingreep en jou heeft verboden om aan spelletjes mee te doen. Dat was omdat jij elke keer won; dat vonden we toen gênant. Jij bent misschien wel de enige Nederlander die op zijn iPad binnen enkele seconden elk onderzoek en ieder cijfer dat de overheid produceert, tevoorschijn kan halen. Meestal is dat trouwens niet nodig, want alles zit al in je hoofd. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid kan daarover meepraten. Een delegatie hoogleraren vroeg jou een paar jaar geleden om je mening over hun nieuwe onderzoeksvoorstel. Toen zei jij: "Maar dat hebben jullie toch in 2004 al onderzocht?" Dat bleek te kloppen. Je gaf er gratis nog een mondelinge samenvatting bij.

Ook in de Kamer zagen we die prestatiedrang. Soms leidde dat tot wrijving, ook binnen je eigen fractie. Maar het gaf ook glans. Jouw gedrevenheid maakte dat je oplossingen kon vinden voor ingewikkelde politieke problemen, zoals de Turkijedeal. Met Jesse Klaver diende je een initiatiefwetsvoorstel in over maatregelen in het kader van de in Parijs gemaakte klimaatafspraken. En met Gert-Jan Segers stelde je onlangs nog een initiatiefnota op, om met coöperatief bestuur de bezieling terug te brengen in publieke taken.

Beste Diederik,

Politiek kan mooi zijn. "Politiek verdeelt niet, het verbindt", zei jij in 2012 tijdens het formatiecongres van de PvdA. Die verbinding heb jij steeds proberen te zoeken. Het heeft je niet gebracht waar je op hoopte. Politiek kan soms ook hard, onzeker en eenzaam zijn.

In een interview in Trouw zei je dat mensen je mogen verwijten dat je de idealen van de Partij van de Arbeid niet snel genoeg hebt verwezenlijkt. Maar het zegt niets over jouw intenties, over wat je innerlijk drijft.

Ik wil je bedanken voor die gedrevenheid en je betrokkenheid, in al die jaren dat je van binnenuit het verschil wilde maken.

Ik sluit af met een citaat van Loesje: "Als je loslaat, heb je twee handen vrij".

Als iemand veerkrachtig is, dan ben jij het. En wat de toekomst ook brengt, wat die twee vrije handen ook zullen aangrijpen, ik weet zeker dat jou nog veel moois te gebeuren staat.

Het ga je goed. Dank je wel.

(Staand applaus)

De vergadering wordt van 15.16 uur tot 15.20 uur geschorst.

De voorzitter:

Dit is een beetje een vreemde overgang: van zo'n emotioneel afscheid naar de orde van de dag.